

Mappe 71
Ekepl. 3
Arg. 4/10-41
O.V.

N O R G E S S T E M M E .

Nytt fra vår norske kringkastingsstasjon i London og andre frie sendere i Europa.

Nr. 3. 4. oktober 1941.

Situasjonen på østfronten
har utviklet seg fortsatt gunstig i denne uke. Den 2/10 hevdet det sovjetrussiske kommunike at tyskerne var kastet på defensiven på Leningradfronten. På 2 steder hadde russerne brutt seg gjennom tyskernes linjer og jernbanelinjen Leningrad-Moskva er atter farbar. Den tyske offensiven mot Leningrad har kostet veldige ofre. I Moskva regner man med at 100000 tyskere er fallt, såret eller tatt til fange i dette avsnitt i det hele. Om de siste voldsomme kamper i dette avsnitt meldes videre fra Moskva (2/10) at russerne på en 50 km. lang frontlinje ved Nevaelven kastet motstanderne langt tilbake. Flyvåpnet spilte en fremtredende rolle under operasjonene som var meget blodige. Russerne benyttet seg i stor utstrekning av tanks, hvorav de største veide - 52 tons! -

De tyske flytapene har vært svære i denne uka. 1/10 meldte Moskvakommunikatet at tyskerne på de 6 siste døgn hadde fått skutt ned i alt 630 fly. Denne vellykte aksjon skyldes ikke minst de britiske jagerfly som er satt in i kampene derborte og de nye russiske jagerfly som er de hurtigste og mest effektive i sitt slags.

Tyskerne er stoppet opp ved Leningrads ytre forsvarsverker- og har begynt og grave seg ned i forsvarsstillinger. Marskalk Timosjenko har fortsatt initiativet på Midtfronten. 2 tyske regimenter er revet opp og splittet og 18 000 mann ble etterlatt på slagmarken. I de områder der kampe har rast ligger markene strødd med tyske tanks.

Tyskerne har ikke hatt noen framgang i Ukraine i den forløpne uke. Russerne har dannet en ny front, 12 mil lenger øst. Krimhalvøya er framleis på russiske hender, Det har ikke lykket tyskerne å få fotfeste der. Odessa er ikke bare på russiske hender, men også på offensiven. Russerne har slått en rumensk kavaleridivisjon og 99. tyske infanteridivisjon på flukt. 15 landsbyer er erobret tilbake.

1/2 million russiske soldater, spesialutdannet for vinterkrig, står ferdig utrustet til å settes inn mot tyskerne når sneen kommer. Det er marskalk Blücher som i hemmelighet har organisert denne styrken for bruk på det nordlige frontavsnitt. 1. oktober ble alle russiske menn mellom 16-50 år kaldt under fanene.

3-maktskonferansen
I Moskva har avsluttet sitt arbeid. Natt til 1/10 var de 6 detaljkomiteerferdig med sitt arbeid, 2 dager tidligere enn beregnet, og 2/10 kunne Moskva melde at konferansen hadde fullført sitt oppdrag. Det heter at russerne har fått praktisk talt alt det de ville. Konferansen var enig om å stille Amerikas og Storbritanias industrielle resurser til sovjetts disposisjon. Utenrikskommissar Molotov uttalte etter konferansen at "den kamp som nå pågår vil bli husket når historien skal skrives. Hitlers gemene plan var å knekke de små og demokratiske nasjoner, en etter en. Men det vil ikke lenger lykkes for ham. En mektig koalisjon står nå mot ham - og med den hele Europas frihetshungrende skare av undertrykte folk". I et intervju med russisk presse har den engelske delegasjon leder, lord Beaverbrook sagt bl.a. "Vi er Russlands kampfeller, og vi er villig til å sette alt inn på å gi krigshisserne en lærepenge. Her til kommer Amerikas hjelp, idet Roosevelt har lovet å gi Russland full støtte til kampen er slutt".

At feltmarskalk Vorosjilov har vært tilstede under 3-maktskonferansen er i russisk presse og radio tillagt stor vekt. Det understreker stillingens alvår men viser samtidig hvilken trygghet han føler for stillingen i Leningradområdet.

Det britiske flyvåpen

har utfoldet stor aktivitet i siste uke. To netter på rad ble Hamburg og Stettin bombet. Bombardementet var av meget voldsom karakter. Spesielt ble Stettin hårdt rammet, og 2 store oljelager gikk opp i flammer. Under angrepet gikk 8 britiske bombefly og 2 jagere tapt.

Videre har engelskmennene besøkt Stuttgart og Genua, en rekke byer i det okkuperte Frankrike, og en konvoi utenfor Nederlands kyst. Et fiendtlig handelsskip ble skutt i brann ved de Vrissiske øyer. Britiske fly har også vært virksomme i Middelhavet, der en rekke italiensk-besatte byer på Afrika-kysten er angrepet. I selve Italia er Palermo på Sicilia hjemsoekt. De britiske flygere har igjen vært i Brest og angrepet slagskipene Gneisenau og Scharenhorst. 2 tyske handelsskip er bombet utenfor Norskekysten og 1 skip beskutt med maskingevær. Videre er en fabrikk i Norge bombet.

Britiske flåteenheter har utført et overraskende angrep på Palentalaria som ble voldsomt beskytt søndag morges. Et forsøk på å stoppe en britisk konvoi i Middelhavet kostet italienerne 15 fly. Under trefningen ble slagskipet "Nelson" truffet av en torpedo, men ikke nevneverdig skadet. Dog ble skibets fart endel redusert. Et eneste britisk skip ble senket. Det var sterkt skadet og engelskmennene foretrakk å senke det selv for at det skulle falle i tyskernes hender. Mannskapet ble berget. Russerne har senket 3 tyske transportskip i Beringstredet.

Nye armeer settes opp.

En hær av frie polakker er under mobilisering i Russland. 1 divisjon er alt ferdig oppsatt. På en divisjon utføres det avsluttende arbeid og en 3. divisjon er under forberedelse.

Det er truffet avtale mellom Lovjett og Tsjekoslovakia, hvorefter planene og å organisere en tsjekkisk hær i Russland nå kan virkeliggjøres. Den britiske øverstkommanderende for India, general Wavel uttaler at han har over 1 million mann velutrustede tropper under våpen. Krigsindustrien arbeider over hele landet dag og natt og produksjonen øker etterhvert. Han sa også at han hadde stor respekt for den russiske soldat, som han snart skulle få kjempe sammen med.

Finland.

I en artikkel i Finsk Sosialdemokraten går det tydelig fram at Finland ikke lenger ønske å bli for Nazi-Tyskland. Artikkelens forfatter hevder at Finland fører en defensiv kamp for sine grenser, som nå er nådd etter at finnene har rykket fram til Onega-sjøen.

Undtagelsestilstanden

I Tsjekoslovakia (Bøhmen og Mähren) er utvidet til å omfatte 3 nye distrikter og nye dødsdommer er fallt. Gestapo har foretatt 250 nye arrestasjoner. Honrettelsene har skapt voldsom avsky over hele den sivilserte verden og øket gjæring i alle okkuperte land. Dr. Benes har fra London oppfordret det tsjekkiske folk til ro og tålmodighet. Rettens time skal også komme til Tsjekoslovakia.

Det gjærer sterkt i Jugoslavia, der det er avsagt 42 nye dødsdommer. Det meldes om øket aktivitet fra serbiske geriljatropper. Det er holdt en serbisk konferanse for ytterligere planlegging og utbygging av geriljatroppenes operasjoner. I Nederland er 4 personer skutt.

Shangsha gjennerabret.

Fra Tokio meldes at japanerne har trukket seg tilbake fra Shangsha, hovedstaden i Hunan-provinsen - "etter at deres oppdrag var fullført". Fra Chungking meldes imidlertid at japanerne er slått tilbake ved den store motoffensiven som kineserne har satt i gang. Også et viktig knutepunkt 40 km. syd for Shangsha er gjennerobret. Forsyningene til China drøftes på en engelsk-amerikansk konferanse i øyeblikket. Man arbeider med planer om nye veier gjennom Burma.

En amerikansk kronikør har skildret hvordan hjelpen fra Amerika til Det nære Østen nå er øket i omfang og tempo. I innlastningshavnen så man snesevis av amerikanske skib losse i et rivende tempo. Unnødvendig av jernbanevogner sto klar til avgang på nye jernbanespor som var lagt i hundrevis av km.'s lengde.

Tyrkia og Storbritania

har undertegnet en ny handelsavtale. Tyrkia skal eksportere matvarer til Storbritania til en verdi av 40 mill. tyrkiske pund.

Matbutikkene stenges i Rom.

I følge en forordning har matvareforretningene i Rom vært stengt 4 dager i denne uken, for å motvirke de store innkjøp av matvarer som har funnet sted under inntrykket av den forestående strenge rasjonering.

Den danske sendemann i Reykjavik.

Carl Bruun er flyttet til Washington, der han skal arbeide sammen med ambassadør Kaufmann. De deler samme synsmåter på Danmarks stilling i dag, og på forholdet til England og Amerika kontra det tyske press på moderlandet.

General Ruge

er tildelt St. Olavs ordenens storkors.

I Bergen

har alle sjøfolk som arbeider i land fått beskjed om at de er pliktige til å melde seg til tjeneste, men ingen har møtt opp. Bergens mek.verksted er okkupert av tyskerne, som har satt i gang bygging a 2 skip på 5 000 tonn.

En norsk fiskeskøyte beskytt av tyskerne.

Forleden ble en norsk fiskeskøyte fra Flokkefjord beskytt av tyske fly innenfor de sjøgrenser som tyskerne selv har trukket opp. Skøyten ble gjennomhullet av kuler. Kommandanten ble såret i benet og måtte legges inn på hospital.

Ronald Fangen angitt.

Det er nå kjent at Ronald Fangen er blitt angitt og angiverens navn er Olav E. Skaar. Tyskerne møtte fram på stasjonen da han kom med Bergens-toget.

Naziplanene med Norge.

I/10 brakte London radio et forlydende her fra Norge om at nazistene skal ha fått et slags løfte av tyskerne om "selvstyre" etter krigen. Den tyske siviladministrasjon skal trekkes tilbake fra Norge og troppe- ne forsåvidt også når en undtar at en av de viktige strategiske punkter framleis skal bli på tyske hender. Tyskerne skal også ta hånd om den mest betydningsfulle industrien, som f.eks. alluminiumsindustrien. Det skal opprettes et autoritært styre med Quisling som statssjef. Regiment Nordland, det norske S.S. og Den norske Legions medlemmer skal danne kjernen i den kommende hæren som skal opprettes.

Schurchill i Underhuset.

Under et møte i Underhuset tirsdag opplyste Winston Churchill, at de britiske tap i månedene juli-august-september ikke engang er en tredjedel av den tonnasje som gikk tapt i månedene april-mai-juni. På den annen side har aksemaktene i siste kvartal tapt 1 1/2 gang mere tonnasje enn foregående kvartal.

De allierte har mistet svært få viktige transportskip. Det er all grunn til å betrakte situasjonen med ro og tillit, ikke minst når en tenker på den situasjon England stod i for 1 år siden etter evakueringen av Donkerque, hvor England måtte se i øynene at landet var alone om å møte en tysk invasjon. Siden den gang er faktisk både Russland og Amerika kommet med som allierte.

Churchill fastslo videre, at de allierte i en ikke fjerne fremtid ville

motta en veldig strøm av amerikanske kampfly. Den kolossale betydning av De Forenede Stators hjelp, ligger ikke minst i det mot og den kraft hjelpen fører med seg hos det britiske folk. I øyeblikket har tyskerne på østfronten sin største svakhet i luften. På landjorden kan enda den tyske krigsmaskin rulle fram med stor tyngde, men England vil tilføre russerne stadig øket hjelp. Det er ingen grunn til å spare på hjelpne nå, når vi tenker på den hjelp vi sendte Etiopia nettop i en tid da vi selv hadde invasjonssfaren hengende over hodet på oss. Vi må være innstilt på å møte de store kamper på østfronten kommende vår. Når vi så tenker på den innsats som de okkuperte folk hver dag yter for å svekke den tyske krigsmaskines handlokkraft, kan vi fortrøstningsfullt se framtiden imøte. Vi kan alt skimte den dag da krigen er avsluttet med vår endelige seir. Folket i Storbritania må dog fortsatt være forberedt på å bære store offer.

Dr. Ordings utenrikskronikk.

I utenrikskronikken tirsdag den 30/9 behandlet dr. Arne Ordning forholdene i Storbritania i øyeblikket. Han kom herunder inn på matsituasjonen og opplyste bl.a. at de viktigste næringsmidler, som brød, melk, kaffe og fjærfe ikke er rasjonert. Brødet er av samme kvalitet som før krigen brøt ut. Kjøtt er ikke rasjonert, men det gis tilstrekkelig til 2 måltider i uka. Det er rikelig med grønnsaker. På restauranter er det ikke rasjonering og myndighetene har opprettet en rekke utmerkede billige restauranter.

Når det gjaldt arbeidsmarkedet opplyste dr. Ordning bl.a. at det er mangel på arbeidskraft, særlig faglærte arbeidere. Omlag 400 000 kvinner har stilt sin arbeidskraft til disposisjon for industrien, enda hundretusener har trukket i uniform for å tjenestegjøre i sanitet og annen virksomhet som eger seg for kvinnene.

Engelskmennene er klar over at krigen vil bli avgjort i fabrikkene. Det settes derfor alt inn på å gjøre industrien så effektiv som mulig. Arbeidernes arbeidskraft blir også vernet om, så det kan ytes de best mulige resultater. Således er arbeidstiden igjen forkortet og ferie igjen innført, da det viste seg at det arbeidspress som ble pålagt arbeiderne etter Dunkerque ikke i lengden svarte seg, på grunn av den tretthet som oppstod hos arbeiderne ved å arbeide 66 timer i uken uten fridager og ferie. Lønningene er stadig stigende, om enn prisene følger etter. Det er innført sterk priskontroll og kontroll med omsatning og forbruk er under stadig utbygning.

Det foregår en stadig social utjevning i Storbritania. De fleste store eneboliger i London har således blitt omdannet til regjeringskontorer eller soldatklubber.

De britiske aviser understreker stadig nødvendigheten av at en finner fram til mere rettferdige forhold etter krigen. I Times finnes således stadig artikler, som understreker nødvendigheten av den nye sosialpolitikk som må komme.

Dr. Ordning konkluderte med å fastslå at i Storbritania finnes overhodet ikke nederlagsstemning. Tvert imot er folket meget våkent og er ikke redd for å øye kritikk mot regjeringens disposisjoner, hvis en finner disse uriktige. Det viser seg at denne våkne, villige kritikk har styrket Winston Churchills posisjon i Storbritania.

Mappe 7/
Ekspi. 4
Arg. 1941
O. V. 3292/42

NORGES STEMME

Nytt fra vår norske kringkastingstasjon i London og andre frie sendere i Europa.

Nr. 4. Oslo, 10. oktober 1941.

Situasjonen på Østfronten.

Det kjempes framleis langs hele Østfronten med uforminsket styrke. Den store offensiv Hitler kunngjorde i sin tale viste seg å være en knipetangbevegelse mot Moskva i retning nord og syd. Hitler har måttet gi opp sin opprinnelige plan: å erobre Moskva med Leningrad som basis. Erobringen av Smolensk har heller ikke ført fram. Så setter tyskerne alt inn på å utnytte den siste chansen de har til å nå Moskva før vinteren setter inn. I en uke har nå tyskernes nye storoffensiv rast. Offensiven er den sterkeste i denne krigen. Kommuniket 8/10 meldte at tyskerne sto ved Vyasma, 225 km. fra Moskva og Bryansk, 368 km. fra Moskva i Sydvest. Det meldtes at russerne om natten hadde måtte evakuere det viktige jernbaneknutepunkt Orel. Det viser seg at det kraftigste fremstøt er sydlige arm av knipetangen. Disse voldsomme kamper har rast i flere dager og tapene er kolossale. Russerne melder om at hundrevis av biler og tanks er tilintetgjort. Mandag 6/10 ble 19 fly, tirsdag 61 og onsdag 6 fly skutt ned ved Moskva.

Vyasma ble tatt av tyskerne allerede i august, men senere har Timosjenko jaget dem tilbake nesten helt til Smolensk. Det er dette areal som nå er gjenerobret.

Tyskerne slår opp at avgjørelsen i øst nå er fallt i og med tilintetgjørelsen av Timosjenkos arme, men en skal erindre seg at tyske kommuniker allerede bare 4 dager etter overfallet på Russland kunne opplyse det at denne arme var utslettet!

Det er imidlertid ingen tvil om at stillingen på Østfronten er alvorlig. Tyskerne kaster inn svære styrker for å nå fram til Moskva. Hitler selv sa også i sin dagsbefaling nylig at den avgjørende kampen nå er forestående.

London kommenterer det med at selv om Hitler skulle kunne notere framgang i dette kampområde, er dette ikke avgjørende for krigen. Det kan bare bidra til å forlenge den.

Den nye storoffensiven har lettet trykket i Leningradsektoren. Transporter går uhindret opp elven. Den russiske flåten er meget aktiv i kampene i dette område. I Charkow-og Odessaområdet kjemper Budjennys armeer like hårdnakket og yter bitter motstand. Ved Odessa er tyskerne drevet tilbake slik at deres kanoner ikke lenger kan nå byen. Krim holder stand. Det har vært svære kamper ved Melitopol, halvøya Perekop er ikke inntatt.

På et sted nær det Assowske hav har man støtt på enheter av tyske, italienske og rumenske styrker.

Etter å ha mistet 3 millioner mann, i faldne, sårede og fanger er Hitler framleis like langt fra den kaukasiske oljen, der en veldig alliert hær vil stå parat til å møte ethvert anslag.

De allierte styrker.

De Gaulle uttale forleden at den allierte hær idag var 8 ganger så stor som for 2 år siden, mens Hitler og Mussolini mister i tusenvis av soldater og mangdevis av materiell hver dag, kan den frie verden med sine veldige resurser utbygge og øke den allierte hær.

Engelske fly

har bombet oljelagre i Pireus, ved Bardia og Tripolis og undervandsbåter har torpedert 2 italienske handelsskip i Middelhavet.

Det finske svar

på den norske note til Finland er nå overlevert regjeringen i London. Det heter her bl.a. at Finland står midt oppe i en kamp som også gjelder det øvrige Nordens eksistens, en kamp det ikke kan avslutte før det har garanti for sine grenser i fremtid.

I London er man ennå taus om det finske svaret på den engelske noten, men på uoffisielt hold blir det hevdet at svaret røper i hvor sterk grad Finland er avhengig av Tyskland..

I Washington har man gjort mye for å få i stand en fred mellom Sovjet og Finland, og etterhvert som tia går inntar amerikanerne en stadig steilere holdning til Finland, som tydeligvis helt lar sin holdning diktore av Tyskland.

Norsk Skipsførerforbund.

Fra London meldes at det er dannet 2 underavdelinger av norsk skipsførerforbund i England og Amerika. Alle kapteiner blir oppfordret til å melde seg inn i forbundet.

Nansen minnes.

Redaktør Øksnevad talte 9/10 om Fritjof Nansen, som den 10. oktober ville ha vært 80 år. Han karakteriserte ham som den djerveste og beste nordmann i den nyere tid. Nansen var det frie Norges første sendemann i London (1905), var sjef for en norsk delegasjon til Amerika for å skaffe Norge forsyninger under forrige verdenskrig, og var Norges første delegerte til Folkeforbundet i Genua, hvorfra han ikke var redd for å tale Roma og fascismen midt i mot.

Utvexlingen av krigsfanger strandet på Tyskland.

I forrige krig ble alle krigsfanger som ikke kunne sendes til fronten mer sendt hjem. Det var en æressak. Denne gang tok England initiativet til utvexlingen. Flere ganger var de to regjeringer i trådløs kontakt. Men nazistene krevde at stadig flere fanger i England skulle sendes, og tilslutt også noen av de nazistene som var internert i England. Og England gikk med på det. Da fant nazistene ut at de hadde et godt overtak på England, idet de hadde flere engelske fanger i Tyskland enn omvendt. Og de fant ut at de kunne gjøre forretninger, forlangte å bytte ut mann mot mann. Det prinsipp av menneskekjærlighet og humanitet midt under krigen 1914-18 passet ikke for nazister. England hadde villet sende alle dem som var alvorlig såret og ennå noen til, selv om mange av dem hadde opptrått uforskammet og fornærmende mot sykepleiersker og andre som hadde vært i forbindelse med dem. Men Hitler ville gjøre forretning. Vi har igjen fått et nytt, klart prov på at en ikke kan forhandle med nazister. Får de en finger tar de hele hånden.

Kampen mot Hitler.

I Jugoslavia er det enda gueriljakamper og 32 er henrettet.

I Hellas er 40 studenter skutt og det har vært flere pernbaneattentater.

14 tsjekkere ble hengt tirsdag, anklaget for sabotasje. I Prag er det nå fengselsstraff for å snakke med jøder på gaten.

London har vedere meldt at i Vestagder blir museierne gjort ansvarlig hvis det på veggene står innskrifter som leve Kongen, ned med Hitler osv. Står innskrifter på offentlige bygninger er ordførerne ansvarlige. Norsk politi må påse at veggene blir vasket og tyske V-plakater satt opp.

Det meldes også om jernbanesabotasje fra Norge.

U.S.A.

Roosevelt har lagt fram for kongressen forslag om vepning av handelskip og adgang for amerikanske skip til å gå i krigssonen. U.S.A. har enda ikke nådd så høyt i krigsproduksjonen som nødvendig for å sikre en endelig seir.

Hittil er 25% av verdenstonnasjen i 1939 senket. Men de amerikanske skipsverft levere nå så hurtig at senkningene må høyere opp enn noen gang for å stoppe transporten til England.

Erkebiskopen av Canterbury

har igår i en preken stilt seg helt på Sovjets side. Han sa at Europas frihet forsvares på de russiske stepper.

Australias nye arbeiderregjering har idag sin ministerliste klar. Regjeringen har 19 medlemmer.

4 armerte fiendtlige trålere

blev angrepet av hurricane-jagere utenfor Ostende. Alle ble sterkt skadd, 3 gikk antagelig helt tapt. Ett fly kom ikke tilbake.

Den engelske sending

beregnet for Østerrike berettet 8/10 om hvordan Hansteen under forhøret helt drev tyskerne opp i et hjørne så en østerisk offiser som var tilstede bemerket, at skulle den mann dømmes, fandtes der ingen retferdighet til. Begge de dødsdømte nektet å ta bind for øynene og de hadde sunget nasjonalsangen da de skulle skytes.

Tyskerne hadde ikke våget å la noen få vite om deres graver av frykt for blomster og demonstrasjoner.

Et amerikansk skip

er kommet til San Fransisko og skal forsette til Kanada med 600 australiere som skal utdannes som flygere i Kanada.

Amerikanerne

har satt ned premien for krigsforsikringen for fart i krigssonene med 20%. Som en annen forbedring i sjøfarten kan nevnes at England har gitt tilbake 12 av de tankskip England fikk av Amerika.

-----oOoOo-----

Østfronten

Tyskerne står nå mellom Timosjenkos og Vorosjilovs ytterste flanker, og trusselen mot Kalinin er en alvorlig fare for Moskva. Kalinin inntar en nøkkelstilling 180 km. fra Moskva ved jernbanen som knytter Timosjenkos hørt til Nordfronten. Tyskerne har nådd helt fram til byen, men det var ennå nat til 16/10 usikkert om de hadde inntatt selve byen Kalinin. Tyskerne er nærmest Moskva ved Mozaisk som er nådd. Deres taktikk er nå å drive inn kiler i direkte angrep. En slik kile går over Rsheve, en over Vjasma og en over Brjansk til Kalugna, en fra Orël til Tula, og en fra Perekop til Rostov. Hermede er tyskerne nådd forbi Mariupol. På midtfronten løttes de tyske tankoperasjoner noe da veier og marker er tilfrosset men på sydfronten er de blitt sinket av regns og snø. Det raser de voldsomste slag på alle punkter på midtfronten, selv om det svære hovedsammenstøt vel neppe ennå er kommet.

Det russiske kommande 16/10 melder at Moskvas stilling er blitt alvorligere i løpet av natten til onsdag, men det er intet som tyder på sammenbrud i den russiske hær. Tyskerne presser hårdt på særlig ved Kalinin, mens russerne stadig fører nye forsterkninger fram. I en radiosending oppfordres de russiske arbeidere til å forhøye krigsproduksjonen. Selvom stillingen for Moskva er meget kritisk, heter det, vil Tyskland aldri seire i Moskva hærskaret og endalvorlig beslutsomhet. Folk driver militærøvelser etter arbeidstid. Alle våpenføre menn er innkaldt for å opplæres i bruk av maskingevær og mitraljøser. De driver marsjøvelser og får opplæring i geriljakrig. Mange tusen arbeidere er overført fra de truede distrikter vest for Moskva til industristrøk som ligger mange hundre kilometer øst fra hovedstaden, hvor produksjonen skal økes for krigsbehovet.

Times for 16/10 bringer en lengere artikkel der Sovjets muligheter øst for Moskva trekkes fram. I Ural og Kaukasus fins let uhyre rikdommer som f.eks. olje som russerne har en årsproduksjon på 27 millioner tonn av. Skal Tyskland ta dette må de marsjere en gang til så langt som de hittil har gjort. Den russiske øverstkommanderende for Vjasma-distriktet var 13/10 gjenstand for en hyldeartikkel i de russiske avisene. Han har kjempet tappert mot de tyske innringsningsforsøkene, og har hele tia - selv om det ble i siste liten - klart å trekke troppene ut og å ta opp kampen igjen usvekket. De siste meldinger fra Leningrad-fronten går ut på at presset er stanset, enten fordi fienden vil prøve å sylte ut byen, eller fordi tropper er trukket ned på midtfronten. Russerne har i de siste døgn bedret sin stilling ved sterke motangrep. De har også gått til motangrep ved det Asovske hav. Det er videre meldt at russerne anlegger nye vinterbaser langs en linje bak Moskva, og bakenfor den igjen en ny linje i Ural. Russerne har mange armeer som ennå ikke har vært i kamp. De er utstyrt med moderne engelske og amerikanske våpen. Amerikas hjelp til Sovjet øker fra dag til dag. Store transportere går over Vladivostok uten at Japan våger å blande seg i det. U.S.A. har sendt 200 lokomotiver og 4.500 godsvogner til Iran for å lette materialtransporten fra den Persiske bukt til Kaukasus.

Det er nå en uke siden tyskerne kunngjorde at felttoget i Øst var avgjort, og at den russiske hær hadde lidt det endelige nederlag, men fremdeles raser voldsomme kamper. Og samtidig svirrer det igjen med fredsfølere. Bl.a. nevnes Stockholm som et sted hvorfra tyske fredstilnærmelser kommer. Fredsfølerne synes å henge sammen med kjempepropagandaen omkring Sovjets påståtte nederlag.

Vestfronten

Et av krigens største flyangrep mot Tyskland ble foretatt natt til 13/10, over 300 britiske bombefly deltok i angrepet, derav en del av de nye flyvende festninger, som tar ni ganger så stor bombelast som et middelstort Blenheimfly. Koliljen pøset ned bomber over industriallegg i Nürnberg, havna i Bremen, Ruhr og andre viktige mål i Nordvest-Tyskland. Videre ble Kanalhavnene bombet i dagslys og skip utenfor Norskekysten og den Holland-ske kyst. 11 britiske fly gikk tapt. I ukens løp var Royal Airforce hjem-

søkt blandt andre Køl, Boulogne, Esbjerg, Le Havre og andre Kanalhavner, videre skip og kaier utenfor Holland og skip ved Norskekysten. Britiske fly bombet sist fredag et trankokeri i havna i Ålesund, og syv lasteskip og noen trålere utenfor Ålesund, samt en tysk radiostasjon i nærheten.

Det opplyses i London at den britiske vestoffensiv i lufta binder over halvparten av Tysklands jagerstyrke i vest, og på den måten bidrar direkte til å lette trykket på russerne i Øst.

I september ble 101 skip senket eller skall av det britiske flyvåpen, herav 53 i Nordsjøen, 15 forskjellige industrielle og militære mål i Tyskland ble bombet 28 ganger.

Sent natt til 12/10 meldtes fra U.S.A. at amerikanske krigsskip har stanset en liten norsk båt som stod under tysk kommando og som skulle til Grønland med utstyr til en liten radiostasjon der. Stasjonen er nå funnet, og båt og mannskap er tatt med til U.S.A. for nærmere undersøkelse. Stasjonen skulle sende militære meldinger og meldinger om værforholdene til de tyske militærmyndigheter.

Den japanske regjering går av.

Fra Tokio meldes at fyrst Konoyes regjering er gått av. Offisielt heter det at regjeringens medlemmer ikke har kunnet bli enige om metodene for regjeringens politikk. Samtidig retter Domei i en erklæring skarpe anklager mot U.S.A. som det påstår driver dobbeltspill. Samtidig med at det fører forhandlinger med Japan, kretser det Japan inn sammen med England, Nederlandsk Ostindia, Sovjetsamveldet og Kina.

Middelhavsfronten.

De britisk-australisk-polske styrkene som holder Tobruk har feiret 6 måneders dagen for at de satte seg fast der med et nytt vellykket tankangrep. På Egypts grense har det vært øket patrulje og artillerivirksomhet. Britiske fly har for første gang bombet italienerne i Djibuti i Fransk Somaliland. Flåten har igjen feid en lang tur i farvannet som italienerne bruker for forsyningene til Libya uten å møte hverken skip eller fly og uten sjangse til å få løst et skudd.

Opprenskning i den tyske marine.

Det har vært stor opprenskning i den tyske marine. Foranledningen var at admiral Röeder utstelte en jagsbefaling med kritikk særlig over ubåtbesetningene som følge av de store ubåt tapene. Dette vakte slik harme og uro at Röeder måtte reise fra Svartehavet og hjem for å overta opprenskning. En hel del offiserer er avsatt eller degradert.

Jugoslavia.

I Jugoslavia foregår regulære kamper. Serberne angriper stadig og tyskerne og italienerne har vært nødt til å trekke seg tilbake mange steder. Mye krigsmateriell er erobret eller ødelagt av serberne. Serbiske friskarer har på Donau tatt fra tyskerne en kanonbåt. Et jernbanetog er sprengt i lufta.

Flere fly fra U.S.A.

Det er åpnet en ny flyfabrikk i Amerika. Den har kostet 12 millioner dollar og 7000 mann er allerede begynt å arbeide der. Produksjonen skal være 30.000 fly, derav flyvende festninger.

Kampen mot Hitler.

Fra U.S.A. meldes fra meget pålitelig kilde at motsetningen mellom Hitler og offisererne skjerpes. Göring, som ønsket at Hitler skulle støtte seg først og fremst til de militære rådgivere, er under kamuflert arrest. Han får ikke vise seg uten på ordre fra Hitler, og han er alltid da bevoktet av en "aresgarde". Himmler er idag den mektigste. Ribbentrop er også falt i unåde og er bestandig "syk" når det spørres etter ham. Han skal ha hatt litt for mye med den italienske minister grev Ciano å gjøre. Opposisjonen og også terroren i Tsjekoslovakia fortsetter. Mange nazister er blitt syke av forgiftning, og en av dem er nå død. De tjsekkiske arbeidere har fått fradrag i sin lønn på 43 mill. tsjekkiske kroner, penger som skal brukes i krigen mot Sovjet. Italienerne har vondt for å få folk til sine båter i Middelhavet på grunn av de mange senkninger. Ytterligere 200.000 italienerne (arbeidere) er satt inn i den tyske industri i Vesttyskland.

2536

S. P. ann. 2 196 19

N O R G E S S T E M M E

Nr. 6. Oslo 4/11- 1941.

Nytt fra vår norske radiostasjon
i London og andre frie stater

Vi har vært borte en kort tid. Det skyldes årsaker som vi ikke nå kan komme nærmere inn på. Det er mange vansker forbundet med lytting, mangfoldiggjørelse og spredning av riktig nytt i tider som disse. Vi vil atter engang innprente for våre lesere, at de ikke gjennom vannvere, tankeløshet, uforsiktighet eller nysgjerrighet må være med på å øke disse vansker.

Les skriftet! Spred det videre! Hold tett!

Østfronten.

Situasjonen på Østfronten er fremdeles alvorlig. Men det har ikke lykke for tyskerne å knuse de russiske armeer, og den "seier" som tyskerne utbassunerte for over 4 uker siden, er idag like langt undav som den gang. Kampene har nå vart i 4 1/2 måned og Moskva og Leningrad holder fremdeles tappert stand.

Mandag 3/11 meldte Moksva at tyskerne denne dags morgen hadde satt i gang en ny voldsom offensiv mot Moskva, og at angrepet hadde nådd et kritisk punkt. I den siste tid har tyskerne kjørt fram gamle tanks, både tyske, italienske, rumenske og franske, i et siste forsøk på å nå Moskva før vinteren kommer for alvor. Angrepet som er satt inn et sted vest for den sovjetrussiske hovedstad er motstått av russerne selv om stillingen er meget kritisk.

Før denne siste offensiven satte inn kan ikke tyskerne sies å ha vunnet noe egentlig terrang i Moskva-avsnittet de siste ukene. Det har vært kjempet på de samme stedene i dagevis, ved Kalinin, Mozaisk, Orel og Tula. Kampene har vært uhyre hårdnakkede. De tyske tap var forrige uke omlag 4000 soldater.

News Cronicles korrespondent forteller at den 15. oktober satte tyskerne inn med et meget kraftig tankangrep vest for Moskva. Det lyktes dem å bryte gjennom russernes linjer. Russerne satte så inn en del utvalgte tropper av de beste russiske divisjoner, og det lyktes disse den 17. oktober å kaste tyskerne tilbake og gjenerobre hele det område som hadde vært oversvørumet av de tyske tank kolonner.

På de andre frontavsnitt holder russerne stillingen. På Krim går tyskerne endel fram og russerne trekker seg tilbake i retning av den viktige flåtenavnen Sevastopol. Tyskernes melding om en kile inn i det russiske forsvaret på Krim er riktig, ble det meldt 1/11, men kilen er ikke av noen bredde og har ikke nådd russernes sterkeste forsvarslinjer. "Red Star" sier om kampene i Donetzbekken at tyske styrker opererer ca. 40 engelske mil øst for Stalingrad, og at stillingen er alvorlig. En italiensk korrespondent forteller at det har regnet i 21 døgn uten opphold på denne fronten. I Leningrad-avsnittet ble det 1/11 meldt om øket aktivitet, uten at det forelå noen detaljer.

Det er i den senere tid nevnt en del tall som kan gi en viss forestilling om de tyske tap på de russiske stepper. Erobringen av Taganrog kostet 35.000 faldne og sårede, av Staliov 50.000 mann, 250 tanks og 1200 motorkjøretøyer.